

Overdenking bij Lukas 1: 1-4, 5-10, 11-17 en 18-25

Ik heb bij de voorbereiding voor deze dienst boven elk stukje Bijbeltekst een thema gezet:

En deze thema's kunt u herkennen in de overdenking. Het eerste thema, verhalen, is al genoemd bij de inleidende woorden op de lezingen.

De volgende thema's zijn de kapstukken voor de overdenking: straf, stilte en bevrijding.

Tijdens het lezen van dit Bijbelgedeelte realiseerde ik me dat ik het niet meer kunnen spreken van Zacharias altijd gelezen heb met de straf in gedachten. Zacharias geloofde niet wat de engel vertelde, kon het niet bevatten.

En daarom kon hij maandenlang niet spreken. Was hij stom. Zo staat het in Lukas. Zo is het ons overgeleverd.

Ik vroeg me af: Kun je ook anders naar kijken naar wat er met Zacharias is gebeurd? Milder, niet denkend vanuit niet gehoorzamen en straf? Oorzaak en gevolg?

En daarin klinkt door: hoe kijkt u, hoe kijk ik naar onverwachte dingen die gebeuren in het leven? Hoe reageer ik daarop.

In het volgende blijf ik heel dicht bij Zacharias en Elisabeth en probeer in hun huid te kruipen.

Zomaar wat invalshoeken:

Zacharias en Elisabeth zijn vrome en gelovige mensen. Ze houden zich strikt aan de wetten en geboden van de Heer. Zacharias is priester, hij leeft en werkt vanuit zijn geloven.

Ze zijn al op leeftijd. Ze hebben geen kinderen. Beiden stammen af van Aaron.

Maar juist wie zij zijn, hoe zij gelovig in het leven staan, zijn zij juist de beste mensen om vader en moeder te zijn van een kind met een grote opdracht. Uitverkoren. Is het grote woord.

De boodschap Zacharias en Elisabeth een zoon zullen krijgen op hun hoge leeftijd, en wat voor zoon, komt op een intens moment, op een hoogtepunt in Zacharias priester leven,

Hij is degene die de reukofferdienst mag leiden. Een intense en belangrijke gebeurtenis in zijn leven. Ik kan me voorstellen dat hij zich helemaal geeft in deze taak.

Zijn hoofd, handen, lichaam alles is betrokken bij het reukoffer brengen aan de Eeuwige

Hier had hij lang op gehoopt, op zijn hoge leeftijd.

Als een bom die inslaat zit daar opeens een engel met een totaal andere boodschap.....

We kennen meerdere mannen en vrouwen die op latere leeftijd kinderen hebben gekregen. Zacharias en Elisabeth kenden deze voorbeelden: Abraham en Sara, Rebekka, Rachel en Hanna. Zacharias en Elisabeth kenden de verhalen van en over deze mensen. Het frappante is dat Zacharias dezelfde vraag stelt als Abraham: Hoe kan ik er zeker van zijn? Heeft deze reactie ook met leeftijd te maken?

Zacharias en Elisabeth zijn op leeftijd. Een van de kenmerken van mensen op leeftijd is dat ze wat minder buigzaam, wat minder flexibel zijn.

Doorgaans hebben we iets langer de tijd nodig voordat de boodschap, de verandering tot ons doordringt en het duurt wat langer voordat we die ons eigen hebben gemaakt.

Als je met die ogen naar Zacharias kijkt, hoe hij reageert op de boodschap van de engel, dan zie ik een man die de tijd nodig heeft om tot zich door te kunnen laten dringen, dat hij en Elisabeth een zoon zullen krijgen. Zacharias heeft tijd nodig.

En een andere gedachte of invalshoek:

Wat als Zacharias een man was die zichzelf voorbijliep met een veelheid van woorden, Die over alles wat er gebeurt heen praat.

Die met een veelheid van woorden aan de diepten van het leven voorbijgaat.

Wordt Zacharias op deze manier stilgezet? Wordt hij 'gedwongen' om zich naar binnen te keren. Stil te worden. Wordt hij op deze manier teruggeworpen op zichzelf?

Kijkend naar Zacharias, waarbij ik de schuldvraag terzijde leg, zie ik een vrome, oude priester die intens met zijn grote opdracht bezig is, een man die mogelijk zich met zijn woorden en aandacht zich meer op de ander richt. En door deze boodschap stil wordt gezet. Letterlijk stil.

Kijkend naar Elisabeth, ik zou me voor kunnen stellen, een stille vrouw.

Waarom ik dit vermoed dat weet ik niet.

Misschien wel een stille, rustige vrouw naast een praatgrage Zacharias.

Of het zo is weet ik niet, maar het maakt wel dat ik met andere ogen naar dit verhaal kijk. Milder.

Minder op straf gericht, en meer op bezinning, op stilte.

Dat komt door de laatste verzen die we lazen over Elisabeth: ze leefde 5 maanden in afzondering.

Elisabeth is een beschadigde vrouw. De samenleving reageert niet mild op het feit dat zij geen kinderen hebben. Ze maken haar te schande.

Hoor ik daarin de reactie van mensen: ze kunnen zich wel vroom en rechtvaardig voordoen, maar ze hebben vast iets verkeerd gedaan, waardoor hun leven niet gezegend is met kinderen. Je hoort het mensen zo zeggen....dit of iets dergelijks...

Elisabeth durft zich pas te laten zien als ze 5 maanden zwanger is. Als ze voor de buitenwereld niet meer kan verbloemen dat ze zwanger is.

In die 5 maanden dat Elisabeth zich schuilhield voor de mensen massa, is er nog iets met haar gebeurd. Ze komt tot de ontdekking dat de Heer haar heeft willen bevrijden van de smaad die het volk op haar gelegd heeft.

Ze is tot de innerlijke overtuiging gekomen dat God haar bevrijd heeft. Ze is geheeld.

Stilte, je voor een periode terugtrekken in je eigen cocon. Hoe heilzaam dat kan zijn!

Stilte weekenden, bezinningsbijeenkomsten, meditatie, wandel retraites, noem maar op

In de hectiek van onze samenleving, waarin de werkdruk hoog ligt, waarin de prestatiedrang hoog is, waar het geluid van de roepende, schreeuwende mens en zijn machines het leven overstemt. We leven in een hectische tijd waarin we elkaar de druk opleggen om carrière te maken, om veel, heel veel te presteren. Waarin de gebeurtenissen elkaar snel opvolgen.

Sommigen geven vrijwillig of noodgedwongen aan, hier mee te willen stoppen. Ze willen hun leven op een ander spoor zetten, waarin de carrière niet meer het belangrijkste doel is.

Er zijn mensen die vastlopen, zichzelf of hun naaste kwijt zijn, die op zoek willen gaan naar zinvol leven, naar, wie ben ik, wie ben ik in relatie met mezelf, en met de ander?

In deze jaren van corona worden we van buitenaf gedwongen om ons meer in ons eigen huis en leven terug te trekken. Voor velen waren de vorige lockdowns daardoor helend, voor velen was het moordend.

Een zelfgekozen stilte in het leven is anders dan als iets gebeurd waardoor we worden stilgezet.

Omgaan met een opgelegde stilte is levenskunst.

Dat geldt voor als je jong bent, of als je oud of ouder bent.

De boosheid die je kunt voelen om alles wat door de corona gebeurt, wereldwijd

Boos zijn op de overheid die de nodige maatregelen moet nemen,

Ga maar eens in hun schoenen staan.

Boosheid als je toch zelf besmet raakt

Angst, word ik of wordt mijn geliefde erg ziek?

Ja, er overlijden elke dag wereldwijd mensen aan corona.

Dat klinkt als een gegeven.

En daar zullen we naar moeten handelen, afstand houden

En toch betrokken zijn op elkaar

Thuisblijven en toch van je laten horen

Door een lastige periode heengaan en toch zien dat er na grijze grauwe dagen ineens de zon op een mooi herfstblad valt

Je laten inspireren door een mooi boek, mooie muziek, dat wat jouw leven glans geeft, zodat je iets van die glans door kunt geven aan je naasten.

Uit de joodse geschriften: geheel mijn leven groeide ik op onder de wijzen, en ik vond niets beters voor een persoon, dan stilte.

En vanuit die stilte, die best een poos kan duren, komen tot de ontdekking:

Komen tot een bevrijding: Komen tot een evenwicht in het leven.

En dan kan Elisabeth zeggen: dit heeft de Heer voor mij gedaan

Je hoort de bevrijding in deze uitspraak

En kan Zacharias later, na de maanden van opgelegde stilte, als hun zoon geboren is, God loven met de woorden

Uit lied 158c Gezegend de Heer Amen